

Onderwerp

Kaderdocument Datacenters Flevoland

Gedeputeerde Staten stellen voor

Beslispunten

1. Kennis te nemen van het Kaderdocument Datacenters Flevoland;
2. De volgende algemene uitgangsprincipes voor de vestiging van datacenters vast te stellen:
 - a. De voorgestelde kaders gelden voor datacenterontwikkelingen met een totaal elektrisch aansluitvermogen van 50MW en hoger.
 - b. Waar realistisch mogelijk, zijn de kaders ook van toepassing op datacenterontwikkelingen met een elektrisch aansluitvermogen onder 50MW, de gemeenten dienen daar als bevoegd gezag zelf de afweging in te maken.
 - c. De impact op het energienet en ruimtegebruik wegen het zwaarst bij het stellen van kaders aan de vestiging van datacenters (en later aan andere grootschalige bedrijfsvestigingen).
 - d. Grote energieverbruikers waaronder datacenters worden gevestigd volgens het principe van “zo dicht mogelijk bij elkaar brengen van vraag en aanbod”.
 - e. Van datacenters wordt een financiële en/of materiële bijdrage gevraagd om bij te dragen aan het realiseren van grote maatschappelijke transities en afspraken daarover worden middels een privaatrechtelijke overeenkomst vastgelegd.
3. De volgende kaders voor energie bij de vestiging van datacenters vast te stellen:
 - a. Datacenters worden in Flevoland gevestigd in de nabijheid van hoogspanningslijnen (waaronder 380kV lijn).
 - b. Datacenters worden geacht om zelf voorwaarden te creëren om andere ontwikkelingen in de regio niet te frustreren, door o.a. energie zo efficiënt mogelijk in te zetten, zelf een onderstation te realiseren en zonnepanelen in het ontwerp te integreren.
 - c. Inzet van ‘datathermie’ in de gebouwde omgeving wordt vereist. De warmte die een datacenter produceert moet ingezet worden voor het verwarmen (evt. ook koelen) van gebouwen. Vestiging in of nabij bebouwde omgeving met een bestaand of gepland warmtenet heeft de voorkeur.
 - d. Datacenters moeten hun proces van dataopslag zo energie-efficiënt mogelijk inrichten en hierbij streven naar een minimum Power Usage Efficiency (PUE).
4. De volgende kaders voor ruimte bij de vestiging van datacenters vast te stellen:
 - a. Datacenters mogen zich gaan vestigen op locaties die door vigerend planologisch beleid of toekomstvisies (structuurvisies zoals bijvoorbeeld visie werklocaties) zijn toegestaan. Dit kan ook in de vorm dat aangegeven wordt waar vestiging is uitgesloten.
 - b. De zoekgebieden voor mogelijke datacentervestiging worden aangewezen bij voorkeur in de nabijheid van

Provinciale Staten

26 oktober 2022

Agendapunt

Lelystad

6 september 2022

Registratienummer

2956076

Afdeling/ Bureau

SENB

Portefeuillehouder

Appelman, J.N.J.-----
RoutingCommissie Ruimte, Natuur en
Duurzaamheid:**28 september 2022**

- hoogspanningslijnen (waaronder 380kV lijn) en gebouwde omgeving (zie Voorgestelde kaders Energie).
- c. Meervoudig ruimtegebruik is verplicht.
 - d. Hoogwaardige ruimtelijke inpassing moet gerealiseerd worden conform het Programma Landschap van de Toekomst.
5. De volgende kaders voor economie bij de vestiging van datacenters vast te stellen:
- a. Datacenters moeten een bijdrage leveren aan de socio-economische ontwikkeling van Flevoland. Hun inzet voor o.a. de aansluiting op en/of verrijking van regionale onderwijsaanbod en sociale impact wordt middels een privaatrechtelijke overeenkomst vastgelegd.
 - b. Datacenters moeten bijdragen aan ontwikkeling van kwalitatieve arbeidsplaatsen die diversificatie van de Flevolandse arbeidsmarkt bevorderen.
6. De volgende kaders voor het gebruik/ verbruik van water bij de vestiging van datacenters vast te stellen:
- a. Uitgangspunt is een gesloten koelsysteem en geen netto toename van het watergebruik.
 - b. Datacenters gebruiken geen drinkwater als bron voor koelingsinstallaties.
 - c. Het lozen van koelwater mag geen negatieve effecten hebben op het KRW-doelbereik (grond- en oppervlaktewater).
7. De volgende kaders voor duurzaamheid bij de vestiging van datacenters vast te stellen:
- a. Datacenters moeten hun ontwikkelplannen aantoonbaar maximaliseren voor klimaatadaptatie, met een belangrijke focus op het voorkomen van de zogenaamde 'hittestress'.
8. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om voor de nadere uitwerking van de onder beslis-punten 3 tot en met 7 genoemde kaders beleid aan te passen of waar nodig te ontwikkelen.

Doelstelling programmabegroting

In dit geval is de aanleiding de motie 'Randvoorwaarden datacentra in Flevoland' (#2633752) en de hieruit volgende startnotitie 'Kaderdocument voor datacenters in Flevoland' (#2663395).

In zijn algemeen past dit onderwerp binnen het programma 1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en landschap, waarin specifiek is aangegeven: "We stellen heldere kaders op voor alle ruimtelijke ontwikkelingen die op ons afkomen." En voor het programma Economie passen deze kaders bij: Programmaonderdeel 3.1 Economische Ontwikkeling dat zich o.a. richt op het versterken van de regionale economie, het verbeteren van het vestigingsklimaat en versterken (inter)nationale bedrijvigheid.

Eerdere behandeling

Op 9 juni 2021 is de startnotitie 'Kaderdocument voor datacenters in Flevoland' (#2663395) door uw Staten vastgesteld. In de periode januari 2022 tot juni 2022 is de totstandkoming van dit Kaderdocument in de commissie RND vijf keer beeldvormend besproken. Er is gesproken over het proces en de voortgang, kadervorming in het algemeen en de thematische onderzoeken zijn gepresenteerd. De integrale weging van kaders is tweemaal in de commissie besproken, waarbij in de commissievergadering van 15 juni 2022 de Statenleden is gevraagd richtinggevende keuzes te maken voor de uitwerking van het kaderdocument datacenters.

Bevoegdheden PS en doel behandeling

U wordt gevraagd de algemene uitgangsprincipes en de richtinggevende kaders voor de vestiging van datacenters in Flevoland vast te stellen. Dit past gelet op de Provinciewet binnen de kaderstellende rol van uw Staten.

De vastgestelde algemene uitgangsprincipes en kaders dienen in het vervolgproces als afweingskader voor de nadere beleidsformulering en/of -aanpassing.

Verdere behandeling PS

Provinciale Staten hebben expliciet aangegeven dat zij breed toepasbaar vestigingsbeleid wensen voor bedrijven met een grote impact op ruimte, energie en/ of water.

Dit betekent dat de vastgestelde kaders een bouwsteen zijn voor de beleidsaanpassing die wordt doorontwikkeld binnen de deelopgave Ruimtelijk-economische ontwikkeling (Programma Nieuw Economisch Beleid).

De resultaten van de uiteindelijke beleidsformulering worden aan de commissie RND voorgelegd. Voor zover er aanpassing van (sectoraal) provinciaal beleid en regels nodig danwel gewenst is, wordt daarbij een voorstel gedaan voor de formele procedure voor vaststelling ervan. Vaststelling van nieuw beleid is aan Provinciale Staten.

Korte toelichting op voorstel

Dit kaderdocument geeft de richtinggevende kaders aan waarbinnen Gedeputeerde Staten zorg moeten dragen voor het voorbereiden van toegesneden (sectoraal) beleid voor datacenters.

Dit beleid, dat in het vervolgproces nadere uitwerking gaat krijgen, treft de vestiging van datacenters in Flevoland met een totaal elektrisch aansluitvermogen van minimaal 50MW en datacenters die buiten de werking vallen van de Wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met instructieregels voor hyperscale datacentra.

Het kaderdocument is erop gericht om een antwoord te bieden op vragen rondom ontwikkelingen op het gebied van datacenters binnen Flevoland, onder welke voorwaarden en hoe deze zich verhouden met de ambities van Flevoland. Op basis van het kaderdocument kan worden bepaald of, en zo ja, welk beleid aanpassing behoeft en wie hiervoor verantwoordelijk is.

Bij het opstellen van dit kaderdocument is (voor zover mogelijk) rekening gehouden met het vigerende en/of in ontwerp zijnde rijks- en provinciaal beleid. Daarnaast zijn de gemeenten, Waterschap Zuiderzeeland, Rijkswaterstaat en Vitens ambtelijk gevraagd om in het kader van bestuurlijke vernieuwing, al in deze fase (van kaderstelling voorafgaand aan het formuleren/opstellen van het beleid) actief mee te denken.

Beoogd effect

Het kaderdocument bevat kaders waarbinnen Gedeputeerde Staten zorg moeten dragen voor het voorbereiden van toegesneden beleid voor de vestiging van datacenters in Flevoland.

Argumenten

1. *Het Kaderdocument Datacenters Flevoland bevat de nadere uitwerking en onderbouwing van de algemene uitgangsprincipes en de kaders voor de vestiging van datacenters in Flevoland*
In de Startnotitie datacenters zijn aan de hand van een aantal vragen de nodige onderzoekaspecten geïdentificeerd op het gebied van economie, energie, water, duurzaamheid en restwarmte. De onderzoeken zijn in het eerste kwartaal van 2022 uitgevoerd en hebben een breed scala aan inzichten opgeleverd.
Met de onderzoeksuitkomsten in het achterhoofd en aan de hand van een aantal gerichte vragen hebben Provinciale Statenleden per thema een denkrichting voor de

kaderformulering aangegeven, die vervolgens zijn afgestemd met de gemeenten en andere stakeholders. De geformuleerde kaders zijn juridisch getoetst op uitvoerbaarheid.

2. *Algemene uitgangsprincipes vormen basis voor de opgestelde kaders.*
Algemene uitgangsprincipes vormen context en afwegingskader bij de juiste formulering van de thematische kaders (uitgewerkt onder beslispunten 3 tot en met 7). Bij de nadere vertaling van de thematische kaders in beleid kunnen deze algemene uitgangsprincipes nog steeds het afwegingskader vormen, want:
 - a. Gedeputeerde Staten zijn in vigerende milieuwetgeving als bevoegd gezag aangegeven voor vergunningverlening voor bedrijven die de totaal opgestelde vermogen aan installaties hebben van 50MW of hoger. Bovendien is de impact van de ontwikkeling van een datacenter met een aansluitvermogen van minimaal 50 MW op de omgeving dermate groot dat deze gemeentegrensoverschrijdend is en dus van provinciaal belang.
 - b. Voor bedrijven die een totaal opgesteld vermogen aan installaties hebben lager dan 50MW hebben GS of PS geen expliciete bevoegdheden. Deze bevoegdheden liggen bij het gemeentelijke bevoegd gezag (BenW).
 - c. De omvang van maatschappelijke transities leidt ertoe dat energie en ruimte steeds schaarser worden. Hierdoor moeten deze twee aspecten extra zwaar worden afgewogen bij besluiten over toekomstige ontwikkelingen.
 - d. De omvang van de transities maakt het wenselijk om ruimtegebruik door onderstations en energie infrastructuur te beperken door in te zetten op nabijheid van warmtenetten en hoogspanningslijnen. Dit principe sluit aan bij het Klimaatakkoord waarin het dicht bij elkaar brengen van vraag en aanbod een belangrijk uitgangspunt is, als het om energievraag gaat. Door vraag en aanbod bij elkaar te brengen worden infrastructurele kosten en transportverliezen beperkt. En ook kopelkansen vergroot.
 - e. Privaatrechtelijke overeenkomsten zijn een betrouwbare middel om de juiste maatschappelijke bijdrage van de bedrijven aan de regio vast te stellen, aangezien deze afspraken niet wettelijk kunnen worden afgedwongen.
3. *De energiekaders zijn gewenst om de mogelijke vestiging van datacenters goed te kunnen faciliteren.*
Provinciale Staten zijn niet bevoegd een verordening vanuit het belang van energievoorziening vast te stellen. Dit betreft een uitzondering op de verordeningsbevoegdheid van Provinciale Staten op grond van de Provinciewet. Mocht dit wel wenselijk blijken bij de nadere uitwerking van de kaders, is er bij de formulering van de kaders voor gekozen om deze vanuit het kader van ruimtelijke ordening en milieu te definiëren.
4. *Deze ruimtelijke kaders borgen goed het provinciaal belang.*
Op dit moment is er slechts zeer beperkte ruimte op de bestaande bedrijventerreinen om datacenters te vestigen. Dit betekent dat indien vestiging wenselijk is, hiervoor nieuwe locaties dienen te worden gezocht en hiervoor een aanpassing van de bestemming noodzakelijk is. De ruimtelijke kaders geven richting aan het zoeken naar en de inrichting van nieuwe locaties.
5. *Deze economische kaders houden beleidsmatige keuzes in die privaatrechtelijk moeten worden vastgesteld.*
De concrete afspraken kunnen verschillen per bedrijf en per vestigingslocatie. Deze kaders vormen een onderdeel van de, op het moment van vestiging bepaalde, beleidsstrategie.
6. *Deze waterkaders sturen op het niet belasten van het watersysteem.*

Schoon grondwater is een schaars goed en in de toekomst zal de druk alleen maar toenemen. De provincie is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van bronnen voor de openbare drinkwatervoorziening en houdt daar een toezicht op. Daarom worden kaders gesteld die zo hoogwaardig mogelijk gebruik van de beschikbare voorraad grondwater voor ogen hebben.

7. *Meer aandacht voor klimaatadaptatie in de ontwerpfase.*
Door de juiste uitgangspunten in de ontwerpfase te hanteren kunnen datacenters hun bijdrage aan de klimaatverandering verminderen. Gezien het grote energiegebruik en de grote warmteproductie van datacenters dienen zij maximaal in te zetten op het minimaliseren van het 'hittestress' effect.
8. *Provinciale Staten dienen vanuit de kaderstellende rol opdracht te geven tot aanpassing of formulering beleid.*
De kaders zijn de richtinggevende keuzes voor de beleidsaanpassing en of -formulering. Voorafgaand aan de aanpassing van beleid wordt vastgesteld welk bestuursorgaan in welk beleidsdocument specifiek beleid gaat opnemen of aanpassen en wat hierbij de beleidsformulering is. De beleidsuitspraak wordt geformuleerd op basis van het voorgestelde kader en in samenspraak met andere overheden.

Kanttekeningen

1. *De kaders zijn langs 5 hoofdthema's benoemd en bieden nog ruimte voor specifieke aspecten.*
De aandacht voor aspecten zoals Biodiversiteit en Natuur-inclusiviteit (zowel in bouw- als ontwerpfase) komt nader tot zijn recht in het beleidsformuleringsproces. Beide aspecten spelen namelijk een nadrukkelijke rol als het gaat om uitwerking van klimaatadaptatie in de ontwikkelplannen van datacenters (zie thema Duurzaamheid) en mogelijk bij de invulling van het kader voor meervoudig ruimtegebruik (zie thema Ruimte). De bijdrage van een bouwwerk aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden wordt als een vorm van duurzaam bouwen gezien.
2. *Kader op het gebied van Duurzaamheid beperkt zich niet alleen tot de kwestie van klimaatadaptatie.*
Duurzaamheid is een breed begrip en een doorsnijdend thema. Bij de kaders van thema's Energie, Water en Ruimte zijn diverse duurzaamheidsaspecten reeds opgenomen. Daarnaast is duurzaamheid van datacenters al een onderwerp van bestaande landelijke initiatieven. In de bijlage bij het Kaderdocument worden deze initiatieven kort aangestipt met daarbij een aanbeveling om hierbij aan te sluiten.
3. *Op het Europees en Rijksniveau wordt nog nieuwe wet- en regelgeving geformuleerd.*
Er zijn op dit moment een aantal nieuwe (relevante) wetten en regelingen in voorbereiding die van toepassing zullen zijn op datacenters. Dit zal uiteraard in de toekomst nog meer of anders kunnen worden (aan de hand van ontwikkelingen op nationaal of Europees niveau). Het is om die reden niet mogelijk om alle ontwikkelingen mee te nemen in het Kaderdocument.
 - (1) Het Rijk ontwikkelt momenteel een algemene maatregel van bestuur (hierna: AMvB) om de rijksregels (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Besluit kwaliteit leefomgeving) aan te passen m.b.t. vestiging van hyperscale datacenters (o.a. aanwijzing werkingsgebieden) en instructies te geven richting provincies en gemeenten om dit goed te verwerken.
 - (2) Daarnaast wordt er door de verschillende overheden nog gewerkt aan de nieuwe Omgevingswet welke naar verwachting per 1 januari 2023 in werking treedt.

- (3) Het traject Grip op Ruimte, waarin provincies onderling en samen met gemeenten (bindende) afspraken gaan maken ten aanzien van o.a. grote bedrijfsvestigingen in relatie tot bedrijventerreinenontwikkeling, segmentering en herontwikkeling/transformatie, gaat onderdeel uitmaken van het NOVEX traject (Nationale Omgevingsvisie Extra). Deze nationale kaders worden randvoorwaardelijk voor de provinciale kaders aangaande datacenters en grote bedrijfsvestigingen.
- (4) Ook kan ook de Warmtewet 2.0 bepalingen gaan bevatten die van toepassing zijn op producenten van restwarmte (dus ook datacenters).
- (5) De uitspraak van 5 mei 2022 door het Hof van Justitie EU (HvJEU) over de Kaderrichtlijn Water (KRW) (ECLI:EU:C:2022:350) is nog zeer recent. Er is voor de waterbeheerders nog geen tijd geweest om de effecten hiervan op de vergunningverlening van lozingen naar water goed te interpreteren.
- (6) Tenslotte kan ook Europese regelgeving doorwerking krijgen. Dan wel behulpzaam zijn bij de onderbouwing van beleid (bijvoorbeeld bij energie).

Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Kaderdocument Datacenters Flevoland	2978901	bijgevoegd